

Elements clau en el disseny d'activitats col·laboratives en xarxa

Montse Guitert, Teresa Romeu i Marc Romero

Aprentatge col·laboratiu:

L'aprenentatge col·laboratiu en xarxa es basa en un procés d'activitat, interacció i reciprocitat entre un grup d'estudiants, facilitant la construcció conjunta d'un objectiu comú a partir dels treballs individuals. És un procés compartit, coordinat i interdependent, en què els estudiants treballen en xarxa per aconseguir un objectiu comú.

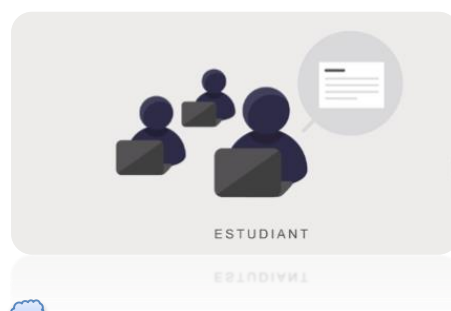
1. Previ: Disseny de l'activitat col·laborativa

Naturalesa de l'activitat proposada

L'èxit de l'activitat i l'alta implicació del participants recau en si la col·laboració representa un requisit valuós per a la resolució de les tasques plantejades; s'ha de percebre el **valor afegit de la col·laboració**. La naturalesa d'una activitat col·laborativa ha de fomentar la creació de coneixement i que es comparteixi informació. Una activitat col·laborativa, segons la seva naturalesa, pot fomentar diferents graus de col·laboració.

Definició de les eines i recursos de l'entorn de treball

En les activitats col·laboratives en xarxa és bàsic que existeixi un **espai per a desenvolupar l'activitat**, on tots els membres hi tinguin accés, i pugui així esdevenir un entorn de referència per a tothom. Durant el disseny de l'activitat, cal analitzar com ha de ser aquest espai i quines eines tecnològiques són bàsiques per a poder realitzar l'activitat en condicions.

Pensem-hi!

- És una activitat puntual o bé ho treballem a tota l'assignatura?
- El nombre d'estudiants és l'òptim per a realitzar l'activitat?
- Treball en equip, competència o metodologia?

2. Durant la col·laboració

L'actitud grupal

El grup de treball, sobretot en el moment de la creació, ha de generar **confiança col·lectiva i respecte** entre tots els membres de l'equip, si es vol assegurar **transparència en l'intercanvi d'informació** i en l'exposició d'idees. Cada membre del grup ha d'adquirir un **compromís i constància** amb l'equip perquè les tasques de l'activitat tirin endavant. La consciència de grup facilitarà que els membres **s'ajudin** els uns als altres per tal d'assolir l'objectiu comú marcat.

En un equip virtual, l'actitud de cada un dels membres és un a peça clau per fer bé la feina.

És important controlar els diferents nivells de predisposició i participació dels membres del grup, per evitar que hi hagi períodes d'inactivitat o confusió, o bé un excés de tasques i informació.

Pensem-hi!

- Com potenciem la presa de consciència dels participants?
- L'activitat facilita que es comparteixi la informació?
- Quin valor afegit aporta?
- Com resollem els conflictes del grup?

3. Comunicació

Quan parlem de comunicació estem parlant de la interacció i participació, que es concreta principalment quan es consolida l'equip de treball i s'estableixen les regles del joc. Aquestes s'han de definir de forma clara i entenedora.

Les **regles de comunicació** han d'establir:

- Quina serà la regularitat de participació i comunicació durant l'activitat, cada quan ens connectarem a l'espai virtual, cada quan farem propostes...
- Quins canals utilitzarem i amb quina finalitat: correu electrònic, fòrum, espai virtual de grup, espai de fitxers digitals...
- Unes pautes de comunicació: seguir els fils de conversa inicial i respondre en el lloc que pertorqui, saludar, explicar de forma breu i clara les idees, fer propostes definides...

Comunicar-se en línia no transforma el conjunt de participants. Els grups necessiten dur a terme tasques reals, desenvolupar idees i feines en equip i compartir els resultats.

4. Organització i planificació de l'equip

Distribuir les tasques perquè cada membre sàpiga què ha de fer i com és un pas essencial per poder contribuir a l'activitat grupal i **consolidar l'equip**.

Les regles del joc inclouen la definició de com s'organitza el grup i es planifica: graus de participació i distribució de rols, coordinació entre els participants, pautes de presa de decisions, organització dels espais, com es lliuren les activitats...

En aquest punt entren aspectes com la capacitat de negociació i l'optimització del temps disponible. Es pot definir un **pla de treball** on es concreten les activitats individuals i grupals, es descriu quin serà el camí o procés per dur a terme l'activitat i quin paper realitzarà cada membre dins l'equip.

5. Revisió i valoració de la col·laboració

Es el factor clau que aporta qualitat a l'aprenentatge, on el docent i els estudiants autoalimenten el procés col·laboratiu, aportant revisions a nivell individual i com a grup. El **feedback** permet recollir aspectes i reflexions sobre el treball que s'està realitzant i aportar suggeriments de millora per a assolir els objectius conjunts.

Entre aquests canvis s'inclouen:

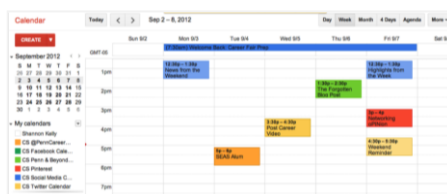
- **Redistribuir tasques:** si les circumstàncies ho requereixen es poden redistribuir per mantenir el bon funcionament i augmentar la consolidació de l'equip virtual.
- Per tal de detectar si és necessari fer una **replanificació**, es poden marcar dates de valoració del treball realitzat fins al moment, de les tasques individuals i grupals.
- **Gestió de conflictes:** deixar constància de la feina realitzada per cada un dels membres i del treball comú del grup pot ajudar a la resolució de conflictes.
- Les regles definides en el grup de treball virtual no són inamovibles, es poden canviar, redefinir, afegir o treure. Durant el procés de realització de l'activitat col·laborativa, el grup pot veure la necessitat de revisar aquestes regles, però **els canvis s'han de fer de forma consensuada** amb l'equip. Cada un dels membres ha d'exposar idees, canvis, propostes i negociar amb la resta de participants per, de forma conjunta, definir els canvis o accions a realitzar.

L'avaluació grupal i compartida millorarà el teu aprenentatge i el de tot l'equip.

Important!

Actuar davant d'una baixa participació (poca interacció i comunicació), en un entorn virtual pot dificultar el desenvolupament del procés col·laboratiu, ja que es perd aquest element clau.

Important!

Un equip virtual només funciona si hi ha una bona planificació, distribució de tasques i capacitat de replanificació.

Pensem-hi!

- *Presència docent encara que no participi de forma activa. Cal ser-hi? Importància de fer un seguiment, dinamitzar i motivar.*

Important!

Tot aquest feedback i les valoracions del grup ajudaran a l'aparició de les actituds clau en l'aprenentatge col·laboratiu, mitjançant la motivació grupal, fomentant la cohesió de l'equip i optimitzant el procés col·laboratiu.

6. Avaluació del resultat

L'avaluació del resultat passa per l'**avaluació personal i grupal** del resultat obtingut. La defensa del resultat de l'equip davant d'altres participants o del docent ajuda al grup a detectar punts forts i febles de l'activitat col·laborativa.

L'**avaluació del procés** és important, com ho és també realitzar una autoavaluació: he complert els terminis, les regles, he realitzat les meves tasques... I fer una avaluació de la resta de membres de l'equip, així com una coavaluació.

L'objectivitat en les avaluacions i valoracions personals i grupals fa créixer l'aprenentatge personal i el de tot el grup.

Important!

En un equip virtual, ningú pot anar per lliure. Les decisions són de tots i per poder-les prendre cal informar, argumentar, consensuar i negociar.

